

Innst. 44 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 207 S (2012–2013), kap. 1725

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Forsvarsdepartementet (den særskilte kompensasjonsordning for veteraner med psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Regjeringen har, på bakgrunn av Innst. O. nr. 113 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 67 (2008–2009), og som oppfølging av St.meld. nr. 34 (2008–2009) «Fra vernepliktig til veteran», jf. også handlingsplanen «I tjeneste for Norge» fra mai 2011, innført en særskilt kompensasjonsordning for veteraner. Den gjelder for militært personell som har pådratt seg psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner i perioden 1. januar 1978 og frem til og med 31. desember 2009. Ordningen er fastsatt i forskrift på grunnlag av vedtak i Stortinget, og er innført som en rettighetsbasert ytelse.

Det har vært vanskelig å fastslå de endelige utgiftene knyttet til kompensasjonsordningen, jf. Prop. 1 S (2009–2010), Prop. 1 S (2010–2011) og Prop. 1 S (2011–2012). I budsjettet for 2013 er det bevilget 133 mill. kroner til formålet. Samlet disponibel bevilgning til formålet medregnet overført beløp fra 2012 utgjør 140 mill. kroner. De bevilgede midler for 2013 er benyttet.

De ekstraordinære utgiftene er av et slikt omfang at det ikke er mulig å dekke dem i sin helhet innenfor gjeldende bevilgninger. Det har derfor vært nødvendig å pådra utgifter utover gitt bevilgning. Bevilg-

ningsreglementet § 11 annet ledd gir hjemmel til å pådra slike utgifter ved kongelig resolusjon når dette er uomgjengelig nødvendig å gjøre før Stortinget kan vedta tilleggsbevilgninger. I slike tilfeller må det fremmes forslag om tilleggsbevilgninger så snart som mulig.

I statsråd 23. august 2013 fikk Forsvarsdepartementet samtykke til å overskride bevilgning i statsbudsjettet for 2013 under kap. 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben, post 21 Spesielle driftsutgifter for å opprettholde utbetalinger under den særskilte kompensasjonsordningen. Det ble gitt samtykke til å overskride bevilgningen på posten med inntil 100 mill. kroner.

I foreliggende proposisjon fremmes forslag om tilleggsbevilgning til dekning av utgifter etter den særskilte kompensasjonsordningen ut året 2013. Forslaget inkluderer også de utgifter som det allerede er gitt samtykke til overskridelse av ved kongelig resolusjon. Til sammen foreslås det en bevilgningsøkning på 254 mill. kroner.

1.2 Bakgrunnen for innføringen av den særskilte kompensasjonsordningen

Regjeringen la i mai 2009 frem St.meld. nr. 34 (2008–2009) «Fra vernepliktig til veteran». Det vil alltid være en risiko for skader som følge av slik tjeneste. Regjeringen legger stor vekt på å følge opp veteraner som har deltatt i utenlandsoperasjoner, gjennom tiltak som favner bredere enn bare forsvarssektoren. Anerkjennelse og ivaretagelse av dette personellet er derfor et felles samfunnsansvar som forutsetter felles forpliktelser og samarbeid på tvers av samfunnssektorene.

Som en oppfølging av St.meld. nr. 34 (2008–2009) har regjeringen lagt frem handlingsplanen «I tjeneste for Norge». Handlingsplanen inneholder en

rekke tiltak for anerkjennelse og ivaretagelse av personellet både før, under og etter tjeneste, og som iverksettes i tidsrommet 2011–2013. Planen er utarbeidet i et tverrfaglig samarbeid mellom seks ulike departementet herunder Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Utenriksdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeidsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Regjeringen har i handlingsplanen «I tjeneste for Norge» lagt frem i alt 126 konkrete tiltak som skal bidra til en bedre veteranpolitikk. Et av de viktigste tiltakene i regjeringens veteranpolitikk var etableringen av den særskilte kompensasjonsordningen for veteraner med psykiske belastningsskader.

1.3 Bakgrunnen for behovet for bevilgningsendringer

I samtlige Prop. 1 S fra (2009–2010) og frem til Prop. 1 S (2011–2012) er det vist til at de endelige utgiftene til kompensasjonsordningen først vil kunne bli fastsatt når alle kravene er behandlet.

Statens Pensjonskasse behandler krav etter ordningen. Ordningen er innført som en rettighetsbasert ytelse. Enkeltvedtak fra Statens Pensjonskasse kan påklages til en uavhengig klagenemnd.

Det er flere forhold som har ført til at ordningen har blitt mer omfattende enn man først antok. Det har blitt fremmet vesentlig flere krav etter ordningen, og i de sakene som er gitt medhold, har den varige ervervsuførheten vist seg å være høyere enn hva man opprinnelig forutså. Statens Pensjonskasse har per 31. juli 2013 mottatt til sammen 447 saker med krav etter 35 G-ordning. 241 saker er avsluttet, med en gjennomsnittlig utbetaling på om lag 1,5 mill. kroner. Statens Pensjonskasse har mottatt 168 krav etter 65 G-ordningen. 42 av disse sakene er avsluttet, med en gjennomsnittlig utbetaling på om lag 3 mill. kroner. Det betydelig antall saker underbygger det reelle behovet for innføringen av ordningen.

Statens Pensjonskasse har videre justert sin saksbehandling etter klagenemndas praksis, noe som har medført høyere og flere utbetalinger etter 65 G-ordningen.

Statens Pensjonskasse har også iverksatt flere tiltak som gir en mer effektiv saksbehandling og ansatt flere medarbeidere som jobber for at disse sakene skal ferdigstilles raskt. Den økte saksbehandlingskapasiteten har medført at flere veteraner får sine kompensasjoner raskere og dermed medvirket til behovet for økt bevilgning i 2013.

Statens Pensjonskasse opplyser at det er behov for ytterligere 254 mill. kroner i 2013 utover bevilgningen i saldert budsjett for 2013 og overførte midler.

Det foreslås derfor en bevilgningsøkning på 254 mill. kroner til formålet. Spørsmålet om eventuell inndekning over Forsvarsdepartementets budsjett behandles i forbindelse med nysalderingen av Statsbudsjettet for 2013.

Forsvarsdepartementet vil sette i gang en evaluering av erfaringene med ordningen i 2013. Evalueringen skal bl.a. omfatte en gjennomgang av årsakene til at utgiftene har blitt mye større enn forventet, om ordningene med en klagenemnd har fungert etter hensikten og om det bør gjøres endringer i klageordningen.

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Forsvarsdepartementet (den særskilte kompensasjonsordningen for veteraner med psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner) i samsvar med et vedlagt forslag.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jens Stoltenberg, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Kristian Norheim, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til den særskilte kompensasjonsordningen for veteraner med psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner og slutter seg til en bevilgningsøkning på 254 mill. kroner til kap. 1725 post 21 til dette formålet.

Komiteen vil understreke at anerkjennelse og ivaretagelse av våre skadde krigsveteraner er et felles samfunnsansvar og at det med bakgrunn i intensjonen for kompensasjonsordningen ikke er akseptabelt at skadde veteraner ikke får utbetalt det de har krav på med begrunnelse i manglende bevilgninger i budsjettet.

Komiteen vil rose den nye regjeringens handlekraft med tiltaket som sikrer utbetalinger til krigsveteranene slik at forventede utbetalinger ikke stopper opp og skaper usikkerhet for mottakerne som allerede er i en vanskelig situasjon.

Komiteen merker seg også at kompensasjonsordningen vil bli gjort om til en overslagsbevilgning og ser på denne forenklingen som et svært viktig grep for å sikre forutsigbarhet og økonomisk trygghet for veteranene.

Komiteen støtter at Forsvarsdepartementet vil gjennomføre en evaluering av ordningen for å finne bakgrunnen til den store økningen av utgiftene.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I statsbudsjettet for 2013 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	21	Spesielle driftsutgifter, for høyes med fra kr 133 000 000 til kr 387 000 000	254 000 000

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. desember 2013

Anniken Huitfeldt
leder

Regina Alexandrova
ordfører

